

Kjak

Eli Brimsvík
formaður
Havnar Handverkarafelag

Eru Føroyar eitt vølferðarsamfelag?

Hvussu við eftirløn til teir útlendingar, sum eru í Føroyum og starvast

Taka vit til dømis pólendingarnar, sum starvast hjá MEST, so hava fleiri av teimum starvast her í nógv ár, onkur í meir enn 20. Hesir persónar hava verið - og eru framvegis - løntir eftir føroyskum sattmálum, og hava goldið alt tað teimum er álagt til vølferðarsamfelagið Føroyar.

Hesir persónar hava ikki rætt til eftirløn frá heimlandinum, ella í besta føri, bert ein lítlan part,

vegna tað, at teir hava verið burtur heimanífrá so stóran part av teirra arbeiðsføra lívi. Samstundis hava teir goldið til føroyska samfelagið, uttan tó at hava vissu fyri at fáa nakað aftur .

Tað gav av at bíta, fyri árum síðani, tá hesir menn vóru uppsagdir vegna sparingar, og vantandi arbeiðsuppgávur.Teir finga at vita, at teir ikki høvdu rætt til ALS stuðul, tí at teir bert høvdu arbeiðsloyvi til eitt virki.

Haldi bara, at tað ikki kann vera rætt, at teir skuld gjalda inn í eina trygging, sum teir ikki høvdu rætt til at fáa úr, tá ið á stóð.Spurningurin er um hettar ikki var brot á mannarættindini. Í øllum føri er tað tætt við.

Vit noyðast at gera upp við okkum sjálvi. Vit kunnu ikki framhaldandi lata sum einki, og bara skumpa trupuleikan undan okkum.

Hesir persónar koma eisini ein dag til eftirlønarlur,

og hvat skulu teir og teirra familjur tá liva av?

Vit kunnu ikki kalla okkum fyri eitt moderna og framkomi samfelag, og ikki hava hesi tingini uppá pláss. Sum eg havi skilt, ber tað væl til at fáa avtalur í lag við onnur lond um, hvussu man loysir henda og nógv arðar trupulleikar, um bert vilji er til tess.

Eisini havi eg fyri kortum skriva grein undir yvirskriftini: Er lógloysi legali-

serað í Føroyum: Sum er um virki “PP-Faroe Pelagic” í Kollafirði, um tað, sum gongur fyri seg har, við millum annað bíligari útlenskari arbeiðskraft, og manglandi trygdarreglum.

Hettar mál er melda til løgregluna, sum als einki vil gerða við máli.

Í øllum føri heldur virksemi fram, sum um einki ver hent. Ein situr eftir við kensluni av, at tað eru politikkarar, sum halda hondina

yvir hesum svansi. Vónandi er tað kortini ikki so.

Nú tað stundar til val, kundi eg hugsa mær, at teir politikarar, sum ikki halda, at hetta er ílagi, og sum vilja arbeiða fyri at loysa hetta og onnur átrokandi mál, geva seg til kennar, so vit í øllum føri vita hvønn vit ikki skula seta kross við.

Dagfinnur Danbjørg

Ábyrgdarleysur flokkur

Fólkaflokkurin sigur seg stórt sæð at vera uttan ábyrgd av førða politikkinum frá 1995 til 2011 - hóast teir hava sitið í stjórn í samfull 15 av nevndu 16 árunum -, og sjálvt um teir bæði hava havt lögmann og landsstýrismenn m.a. figgjar- og fiskimálaráðharrar.

Figgjarstýringin hevur gingið so nógv eftir reyv, at teir sjálvir eru farnir at rópa varsko og sjálvandi sum vanligt peika eftir øllum hinum, alt eftir hvør stendur fyri í løtuni og eftir teirra tykki treingir til eitt alment asnaspark, og júst tað sama ger seg galdandi í fiskivinnumálum, har tilfeingi undir teirra leiðsla er fiskað so langt niður, at allar ávaringarlampur eru farnar at blunka.

Teirra menn hava samstundis drenað kapitalin (milliardir) úr fiskivinnuni, so skuldin í mongum førum fer at sansa at, tí skipini eru vorðin ov dýr at reka.

Og tá so allar góðar kreftir royna at rætta upp á fólkafloksbrølararnar, so verða teir - av somu fólkafloksmonnum - úthongdir sum skaðaatvoldararnir.

Kanska er okkurt viðtikið, ið betur var ógjørt og má rættast saman við teimum, ið skulu liva við nýggju viðtøku-

num, men eitt er neyðugt, og tað er, at skaðin av førða fólkafloksfiskivinnupolitikkinum seinastu árin ger tað neyðugt at seta nýggja kós, so fiskivinnan ikki kollsiglur, tí tað hevur eingin gagn av.

Lat so fólkafloksfólk standa og gálva og peika fingur at teimum, ið leggja rygg til at rudda upp eftir teimum, tí fólk ið fer fyrr ella seinri at finna út av, hvør ið brýtir niður, og hvør ið roynir at byggja upp aftur, soleiðis at ikki bert fólkafloksfólk kunnu skalta og valta, sum teimum lystir, men at allir føroyingar kunnu fáa loyvi til ikki bara at liva, men sanniliga eisini liva væl í Føroyum.

Men hvørji eru tey, sum kunnu taka ein slíkan flokk í álvara.

Lygnin hevur víst seg at vera teirra effektivasta vápn. Hetta tykist løgi, tí teirra veljarar mugu antin vera óvitandi, líkaglaðir ella bara beroknandi: Bert tey og teirra fáa sersømdir saman við klaninum - og so vertin í, hvat hini fáa ella hvussu tey verða fyri.

Teir hevja frælsislogan og fremja frælsisretorik, sjálvt um frælsi fyri fólk ið er teimum ein andstygð, líkjamikið um tað í sínari tíð so snúi seg um Apartheid í Suðurafrika ella tað snýr seg um føroyingin í Føroyum í dag.

Teir tilbiðja bert gullið, og teirra frælsissongur ljóðar: Vit á gullgøtum ganga og syngja so glað..... so sjálvt teirra religiøsi sjónleikur, ja alt teir fáast við snýr seg um pengar og makt og til tess krevjast atkvøður, sum kunnu skaffast uttan nakað niðara lágmark fyri, hvussu tær verða skaffaðar til vega.

Næstin hevur altíð verið tvungin í knæ, og so hava teir kunnað riði á honum: Inn í tað lovaðu bankaboksina. Amen. Einans hart stríð frá arbeiðs- og fiskimonnum móti klanleiðarunum hevur kunnað skapt livilig kor fyri familjurnar hjá hesum monnum. Og bert fyri at taka eina søgu fram her, so var fmð. tjóðveldisflokksins settur í gegli fyri at stríðast fyri fiskararnar fyrst í 50'unum, meðan fmð. fólkaflokksins nøkunlunda um somu tíð fór í fongsul fyri ólógligt virksemi, ið koyrði Sjóvinnubankan á heysin til stóran skaða fyri land og fólk. Fiskararnir finga sømdir, meðan spararnir - eisini smáspararnir - mistu tað, tey áttu. Soleiðis royndist og roynast ymiskir álitismenn.

Ein Sofus Joensen við trøllaskorti - allarhelst fólkaflokksmaður - spyr meg - eftir mína síðsta grein, um tað ikki var so, at javnaðarflokkuri forkom vinnulívinum í Suðuroy, tá hann kom til maktina í Suðuroy. Hartil kann eg svara:

• at javnaðarmenn ikki stóðu handan húsgangin á Wall Street í 1929

• at javnaðarmenn ikki stóðu handan heimskreppuna í 30'unum

• at tað ikki vóru javnaðarmenn, ið gingu og heilaðu í Føroyum

• at tað ikki vóru javnaðarmenn, ið stóðu handan 2. heimsbardaga

• at tað ikki vóru javnaðarmenn, ið koyrdu Sjóvinnubankan á heysin

• at tað ikki vóru javnaðarmenn í stýrdu Føroyum frá 1950 - 1958, tá fólk ið mátti flýggja til Ísland fyri at kunna lívbjarga sær men, (frá 1958)

• at teir saman við øðrum vóru við til at endurnýggja skipaflotan

• at teir vóru við at skaffa 60 - millióna-grunnin - fólkapensiónina og mangt, mangt annað, sum ikki skal verða nevnt her, men

sum kann fáast greiði á, um áhugi er fyri tí.

Følsk vitan - sum í hesum førinum - er livibreyð fólkafloksmanna. Og antiintellektisman sprettir úr fólkafloksjørð. Onki við veruliga at seta seg inn í søguna.

Sannleikin verður ikki sagdur við vilja, kanska tí at sannleikin er illa lýddur. Men lygnin er nógv lættari at fáast við, tí hon kann varierast eftir tørvi, alt eftir, hvat mann vil uppnáa.

Higartil hevur bæði líkt og ólíkt kunnað latið seg gjørt uttan fylgir.

Men vit kunnu tó kanska liva í vónini um, at teir verða steðgaðir, tí Kaj Leo er við at seta hegnspekar niður kring teir á slíkan hátt, at teir kanska fata, at nú er nokk. Higartil og ikki ein tumma longur.

Annars má streymur setast á hegnið.